P. VÜSINSZKIJ—J. FRANCEV

KOZMOPOLITIZMUS, IDEALIZMUS, NACIONALIZMUS

51.

SZIKRA

P. VÜSINSZKIJ — J. FRANCEV

KOZMOPOLITIZMUS, IDEALIZMUS, NACIONALIZMUS

SZIKRA KIADÁS BUDAPEST 1949

FORDÍTOTTA
VÖLGYI TIBOR

TARTALOM

P. Vüsinszkij:
A kozmopolitizmus az imperialista reakció fegyvere ..... Oldal 3

J. Francev:
A jelenkori idealizmus az imperializmus szolgálatában 17

J. Francev:
A nacionalizmus az imperialista reakció fegyvere 29

Felelős kiadó: dr Simó Jenő

1149 49 Hungária R. Bp. Bajcsy-Zsilinszky-út 34.
Felelős: Daka István

P. VÜSINSZKIJ:

A kozmopolitizmus az imperialista reakció fegyvere

1.

A színházi és irodalmi bírálat, a művészet és tudomány terén működő hazafiatlan burzsoá kozmopoliták csoportjának a párt és a pártsajtó részéről történt leleplezése megsemmisítő csapást mért az ellenséges ideológiára. Szárazra került, mint a hal az a csoport, amely a modern kapitalizmus legreakciósabb «elméleteinek» szócsöve volt és amelyet a szovjet nép nagy történelmi jelentőségű ügye elleni gyűlölet kapcsolt egybe.

A kozmopolitizmus* — a burzsoázia ideológiája, egyike azoknak az eszközöknek, amelyek az imperializmus által leigázott népek szellemi felbomlasztására irányulnak. Az amerikai tőke abban a törekvésében, amellyel osztatlan uralomra törekszik a gyarmatok népei és Nyugat-Európa marshallizált országainak népei fölött, a dolgozók hazafias érzelmeit igyekszik

* Kozmopolita (a «kozmosz» = világmindenség és «polítesz» = polgár görög szavakból) betű szerint azt jelenti hogy «a világ polgára», azaz olyan ember, aki elveti a nép, a haza iránti szeretetet.

kiirtani, hogy annál könnyebben megtörje az elnyomott és kizsákmányolt tömegek ellenállását.

Az imperialista rablók a népek létfontosságú érdekeit, szabadságát és függetlenségét akadálynak tekintik a világuralmuk felállítására és extraprofit kisajtolására vezető útjukon. A kozmopolitizmus cégére alatt az angol-amerikai háborús uszítók korunkban «elavultnak» minősítenek olyan fogalmakat, mint a hazafiság, a népek állami szuverénitása és így tovább. Mostanában azt az «elméletet» hirdetik, hogy a «világ»-kultúra nemzetietlen jellegű, és hogy a népek nemzeti sajátságainak, hagyományainak, kultúrájuk nemzeti formáinak nincs értéke és létjogosultsága.

Az imperialisták és hűséges kiszolgálóik — az angol munkáspárt, valamint a francia és belga «szocialisták» vezetői — azt igyekeznek elhitetni a népekkel, hogy le kell mondaniok nemzeti függetlenségükről a «népek közelebb hozása» és «a népeknek a közösség javáért való együttműködése» érdekében. Valójában a kapitalizmus a népek «közelebb hozásának» csupán egyetlen formáját ismeri: a népek elnyomását a gyarmati kirablás és hódítások útján, rabszolgaságba döntő kölcsönök (mint amilyen a Marshall-terv alapján nyujtott amerikai «segély») útján, amelyek tönkreteszik a gyengébb népek gazdasági életét és megsemmisítik állami függetlenségüket.

A nemzeti függetlenségről való lemondást, a «vámhatárok» megszüntetését, a határok eltörlését, «világkormányt», stb. hirdetni valójában annyi, mint a dollár világdiktatúrájának létrehozását hirdetni. A kozmopolitizmus, amely mindig burzsoá-elmélet volt, ma

napság azoknak a hivatalos programja, akik újabban emeltek igényt a világuralomra. A kozmopolitizmus leggonoszabb ellenségeinknek a fegyvere. A «nemzetköziség», «világkultúra», «humanizmus», «kölcsönös segélynyujtás» jelszava alatt az angol-amerikai imperialisták minden népre és országra rá akarják kényszeríteni a maguk akaratát, alárendeltjeikké és az Amerikai Egyesült Államok függvényévé akarják tenni őket. Azt akarják, hogy ezek az országok az amerikai agresszorok katonai támaszpontjai legyenek a Szovjetunió és a népi demokráciák ellen tervezett háborúban.

A jelenkori kozmopolitizmus az angol-amerikai imperialista burzsoázia ideológiája. Ugyanakkor a kozmopolitizmus a Quislingek, Blumok, Bevinek, Spaakok, Schumacherek és más árulók ideológiája. Ezek teszik szabaddá az utat az amerikai nagytőke számára Nyugat-Európában, segítenek imperialista tömbök létrehozásában, «nyugati szövetség» cégére alatt, «európai tanácsot» létesítenek, «európai parlamentről» fecsegnek és így tovább. A Bevinekkel és Blumokkal teljes egyetértésben tevékenykednek az angol fasiszták. Az egyik londoni iskolában nemrégen gyűlést tartottak az «unionista mozgalom» hívei és ezen a gyűlésen Mosley, az angol fasiszták vezére «föderatív Európa» megalakítását követelte, amely az «angol-amerikai testvériségen» alapulna...

Minél erősebb a nemzetközi proletárszolidaritás frontja, minél szorosabban tömörülnek minden ország dolgozói a proletár internacionalizmus zászlaja alatt, annál állhatatosabban próbálkoznak a kapitalisták a legkülönbözőbb kísérletekkel, hogy szellemileg lefegyverezzék a népi tömegeket. A dolgozók proletár-

internacionalizmusával és hazafias érzelmeivel a burzsoázia a nacionalizmust és a kozmopolitizmust állítja szembe.

Nacionalizmus és kozmopolitizmus ugyanannak a burzsoá-ideológiának két oldala. A nacionalizmus a «kiválasztott» nemzetekről szóló embergyűlölő fajelméletet hirdeti. E szerint a «kiválasztott» nemzetek állítólag uralkodásra hivatottak az úgynevezett «kisebb értékű» nemzetek felett. Ismeretes, hogy a hitleristák azzal kezdték a háború előkészítését, hogy kijelentették: csak a németek képviselnek «teljes értékű» nemzetet. A fasisztákat dicstelen vég érte. Azok a népek, amelyeket a hitleristák meg akartak semmisíteni, vagy leigázni, a Szovjetunió körül tömörültek, amely Németország és Japán katonai szétverésének vezető ereje és lelke volt.

Manapság az Amerikai Egyesült Államok kormánykörei a világuralom erőszakos megszerzésére törekszenek, új támadó jellegű háború felidézésére irányuló politikát folytatnak. Az Egyesült Államok kormánykörei a dolgozókat az állati nacionalizmus mérgével igyekszenek elkábítani és sötét céljaik érdekében minden rendű és rangú nacionalistát toboroznak maguknak.

Ugyanakkor az amerikai imperializmus ideológusai azt a fajelméleti fantazmagóriát terjesztik, hogy az angol nyelven beszélő népek hivatottak a világ valamennyi népe fölötti uralomra. Arra törekszenek, hogy a többi ország dolgozóiba kozmopolita megvetést oltsanak be saját nemzeti érdekeik, szabadságuk és függetlenségük iránt. Ilymódon a nacionalizmus is, a kozmopolitizmus is eszközül szolgál arra,

hogy segítségével megkíséreljék szellemileg lefegyverezni és leigázni a népeket, és hogy ideológiailag előkészítsék az új bűnös kalandokat.

2.

Az imperializmus korszaka a népek kizsákmányolásának példátlan fokozását hozta magával. Lenin rámutatott arra, hogy az imperializmus különösen kiélezi a nemzeti elnyomást és a nemzeti függetlenség megsértésére irányuló törekvéseket.

Még az első világháború előtt Lenin és Sztálin kidolgozta és megalapozta a Bolsevik Párt nemzetiségi programját. Ezzel a forradalmi nemzetiségi programmal felfegyverezve *«a proletariátus a szovjet rendszerben megtalálta a kulcsot a nemzetiségi kérdés helyes megoldásához, megtalálta benne az utat egy szilárd, soknemzetiségű államnak a nemzetiségek egyenjogúsága és az önkéntesség elve alapján való megszervezéséhez»*. (*Sztálin* Művei V, 186. old. oroszul.)

A Szovjetunió az egész világ előtt példaképpen áll a szabad és egyenjogú népek önkéntes egyesülésére, testvériségére és a közös ügy, a kommunizmus építése érdekében való együttműködésére. A proletár-internacionalizmusnak, a munkásosztály ideológiájának zászlaja alatt, amely osztály országunkban kezében tartja a társadalom állami vezetését, felvirágzott a Szovjetunió népeinek gazdasági élete és formájában nemzeti, tartalmában szocialista kultúrája. A Szovjetunió példája minden dolgozó embert, elnyomott fajt és nemzetet az egész világon harcra lelkesít a plutokrácia és az imperializmus uralma alól való felszabadulásért.

Minden ország dolgozói szeretik hazájukat. Nem engedik megsérteni hazájukat, küzdenek a hazaárulók bandái ellen, akik erőszakkal és csalással tartják magukat hatalmon. A dolgozó tömegek kebeléből a lánglelkű hazafiak ezrei és ezrei állnak elő és küzdenek hazájuk szabadságáért és függetlenségéért. Ezt a küzdelmet a kommunista pártok, a munkásosztály pártjai vezetik, a munkásosztályé, amely a leghívebben és legkövetkezetesebben harcol nemcsak a népek szociális, hanem nemzeti érdekeiért is.

A szovjet emberek mélyen gyűlölik a burzsoá kozmopolitizmust. A szovjet emberek hazafias kötelességüket abban látják, hogy tevékenyen küzdjenek szocialista hazánk megszilárditásáért és felvirágoztatásáért, küzdjenek a kommunizmusért. A kommunizmus népünket lelkes munkára és eszmei alkotásokra lelkesíti a haza érdekében. A szovjet hazafiságban — mondta Sztálin elvtárs — harmónikusan összeolvadnak a népek nemzetiségi hagyományai és a Szovjetunió minden dolgozójának közös létfontosságú érdekei.

A szovjet emberek, akik a kommunista társadalmat építik, becsületbeli ügyüknek tartják, hogy megóvják és szaporítsák mindazt a jót, amit a mi nagy népünk hozott létre. A multban, a burzsoá-nagybirtokos rendszer hallatlanul súlyos viszonyai között a nagy orosz nép a maga soraiból a tudomány és technika, az irodalom és a művészet figyelemreméltó képviselőit termelte ki, akik felbecsülhetetlen értékekkel gazdagították a világkultúra kincsesházát. Nevük népünk büszkesége.

Szovjet korszakunkban a Szovjetunió népei, élükön

az orosz néppel az új, kommunista civilizáció úttörőiként lépnek fel, igen nagy anyagi és szellemi értékeket hoznak létre. A szovjet nép az egész haladó emberiség élén jár. Nem csodálatos, hogy a Szovjetunió ellen, az imperializmus igája alól való felszabadulásért folytatott harc hirdetője ellen, fegyverkeznek a reakció összes erői. A pénzeszsák kiszolgálói minden módon rágalmakat szórnak hősi népünkre, amelyet vezetőszerep illet meg a történelem jelenlegi korszakában. Az imperialista tábor piszkos rágalmazóival kerültek egy nevezőre, váltak azok aljas eszméinek hirdetőivé a becstelen és a szovjet ember méltóságát vesztett hazátlan kozmopoliták és burzsoá nacionalisták.

A «Pravda» és a «Kultúra és Élet» című lapokban közölt cikkek leleplezték a kozmopoliták csoportját, amely ártalmas volt a szovjet irodalom, drámaírás és színházi élet egészséges és gyümölcsöző fejlődésére. E csoport magját Gurvics, Juzovszkij, Maljugin Altman, Borscsagovszkij, Bojadzsijev, Varsavszkij, Holodov és néhány más személy alkotta. A szépirodalom terén Szubockij, Danyin, F. Lyevin és más hazátlan kozmopoliták tevékenykedtek. Ezek az álkritikusok Vjeszelovszkij burzsoá elmélete alapján, amely az irodalomtörténet tudományában a kozmopolitizmus támaszpontja, a formalizmus és az esztéticizmus álláspontjából kiindulva igyekeztek a szovjet irodalom legjobb alkotásait megsemmisíteni. A film terén a kozmopolitizmus fegyverhordozóiként Trauberg, Szutyrin, Otten és más megvetésre méltó gnómok léptek fel.

A Szovjetunió ellenségeinek örömére ezek azzal

foglalkoztak, hogy rágalmakat szórtak szocialista kultúránkra, kárhoztatták az élenjáró szovjet írókat és műveiket, amelyek a szovjet emberek hősiességét emelik piedesztálra. Ezek a mi körünkben élő idegenek piszkos, gonoszságtól sistergő támadásaikat az ellen irányították, ami népünkben kiváló.

Azok az emberek, akik hason csúsznak a burzsoá Nyugat rothadó kultúrája előtt, akik befeketítenek minden újat, élenjárót, mindent, ami szovjet, az imperialistáknak nyújtanak segítséget. Kifiguráznak, nevetségessé tesznek mindent, ami a szovjet hazafiak számára drága és közel áll szívünkhöz. A kozmopolitizmus és burzsoá nacionalizmus mérgétől megfertőzve meg akarják rontani a szovjet hazafiság szent érzését, le akarnak alacsonyítani és aljasítani mindent, amire jogosan büszke a mi népünk.

Az orosz népnek a múltban a tudomány, az irodalom, a művészet terén elért nagy eredményeit ezek az emberek a hatás, a kölcsönzés, az utánzás termékeinek tartották, semmibe vették az orosz kultúra nemzeti sajátságait és sajátos fejlődését. A szovjet kultúra és művészet legjobb alkotásait a burzsoá esztétizmus szemszögéből bírálták. Gyűlöletes előttük, hogy művészetünk a lenini-sztálini korszak embereinek magas fokon álló és nemes jellemét, a sztálini edzettségű embereket tükrözi.

Ennek a burzsoá, külföldi előtt csúszó-mászó renegát csoportnak minden írását gyűlölet hatja át minden ellen, ami élenjáró orosz, szovjet. A szovjet művészettel szemben ellenséges «tevékenységükben» egymást támogatva, kétszínűskődve, álarc mögé bújva,

bűnös céljaikat titkolva, ezek az emberek esztétizáló, formalista bírálatokba csomagolva folytatták hazafiatlan «munkájukat».

A hazátlan kozmopoliták nemcsak az irodalom és a művészet terén működtek. A burzsoá kozmopolitizmus rothadt eszméi megtalálták a maguk «bajnokait» egyes filozófusok (Kedrov, Rozental, Krüveljev, Kamenszkij, stb.) körében is. A filozófia terén, mint más területeken is, a kozmopoliták azoknak a reakciós eszméknek a hirdetői voltak, amelyekkel a szovjet értelmiségnek a kapitalista Nyugat «kultúrája» előtt csúszó-mászó része még meg van fertőzve.

A kozmopolitizmus megnyilvánul a reakciós áltudósok felfújt «tekintélyének» magasztalásában, az orosz és a szovjet tudomány sok tudományágban mutatkozó elsőbbségének tagadásában is. A tudományos és technikai értelmiség egyes képviselői, akiket nagy elragadtatásba ejtenek a kapitalista cégek által reklámozott sarlatán «felfedezések», annyira elvakultak, hogy nem veszik észre azokat a valóban kiváló eredményeket, amelyeket a szovjet tudósok, mérnökök és sztahánovisták érnek el megfeszített munkájukkal.

A burzsoá kozmopolitizmus álláspontján álló emberekre jellemző, hogy ellenséges magatartást tanúsítanak a szocialista életmóddal szemben. Hiányzik belőlük a szovjet nemzeti büszkeség érzése. Felhasználva mindazokat a javakat, amelyeket a szocialista haza nyújt nekik, gonosz indulattól fűtve, morogva fogadják a mi valóságunknak, az új fejlődésének figyelemreméltó megnyilvánulásait. Ők a «világtudomány», «világkultúra», «humanizmus» érdekeiről beszélnek,

a valóságban azonban készek megtagadni a mi szovjet elsőszülöttségünket. Mindez a szocialista, haza elárulására viszi őket.

3.

Az élenjáró orosz irodalom már régen megbélyegezte a hazátlan kozmopolitizmust. Az élenjáró orosz tudósok és írók a haza, a nép, nemzetük elnyomott tömegei iránti szeretetet ápolva, leleplezték a kozmopolitákat, mint olyan embereket, akik hasraesnek a külföldi előtt, megvetik saját népüket.

A. Zsemcsuzsnyikov költő ezt írta:

A tisztességnek látszatát
Bölcsen megóvja s úgy hívja magát,
Hogy kozmopolita; — ám én nem így neveztem
El őket, mert ezek csak üres szólamok.
Most is lenézem s mindig megvetettem
Kinek hazája nincs s hazátlan kódorog.

V. G. Belinszkij megvetéssel nyilatkozott «az emberiség útlevélnélküli kóbor vándorairól» «A kozmopolita — írta — valamilyen hazug, értelmetlen, különös és érthetetlen jelenség, valamilyen homályos, ködös kísértet, erkölcstelen, léleknélküli lény, aki méltatlan arra, hogy ezzel a szent névvel illessek: ember.» Belinszkij azt tartotta, hogy a kozmopolitizmus erkölcsi elfajulás, amely minden emberben ellenérzést és gyűlöletet kelt. Ez a kozmopolitákkal szemben tanúsított magatartás Belinszkijnél összekapcsolódik a népe iránt érzett hazafias szeretettel. «Lelkem mélyéből szeretem . . . az orosz népet és becsületnek és

díjesőségnek tartom, hogy egy csekély porszemecske vagyok az ő tömegében», — írta egyik 1886-ban megjelent cikkében.

A nagy forradalmár demokraták, Belinszkij, Csernusevszkij, Herzen, Dobroljubov, Szaltükov-Scsedrin népük hazafias szolgálatában látták a legfelsőbb erkölcsi alapelvet.

A hazafiságnak mint az író és tudós alkotása erkölcsi motívumának kérdését még Lomonoszov és Radiscsev vetette fel. A nacionalista érzelmektől mentes és más népek tiszteletével együttjáró nemes hazafiság jellemzi országunk élenjáró tudósait: Lobacsevszkijt, Szecsenovot és Pavlovot, Pirogovot és Mikluho-Maklajt, Mendelejevet és Timirjazevet, Ciolkovszkijt, Micsurint, Dokucsajevet, Viljamszot és sok mást.

A XIX. század nagy forradalmár demokratáinak az orosz nép iránt érzett szeretete egybeolvadt más népek érdemeinek elismerésével, jogainak tiszteletével. Ez érthető is, mert csak az az ember tud tisztelni más népeket is, aki szereti a maga népét. A más népek iránt érzett tisztelet alapját a saját népe iránti hűség és szolgálat alkotja.

A szovjet hazafiság újtípusú és magasrendű hazafiság. Ez nem egyszerűen hazaszeretet, hanem a szocialista haza iránt érzett szeretet és hűség, a szovjet népnek, a kommunizmus építésének a szolgálata. Ez a világ legélenjáróbb társadalmi és állami rendszere, a szovjet állami és társadalmi rend feletti büszkeség. A szovjet hazafiság nemcsak egyszerűen a haza védelmét jelenti, hanem a szocialista haza védelmét mindenkor, mindenütt és minden tekintetben.

A szovjet emberek számára világos, hogy az a tudomány, irodalom és művészet, amely nem szolgálja a népet, elkerülhetetlenül a nép elnyomóit, a monopolistákat, az imperializmust szolgálja. Számunkra elemi igazság, hogy nincs «elfogulatlan», «pártatlan» tudomány és irodalom. A bolsevik pártszerűség elveit követve, a Szovjetunióban a tudomány, az irodalom és a művészet fenntartás nélkül a dolgozókat, a szocialista társadalom egész gazdaságának és kultúrájának alkotóit szolgálja. A tudomány, az irodalom és a művészet ezzel együtt a kapitalizmus által elnyomott osztályok és nemzetek felszabadításának magasztos ügyét is szolgálja. A burzsoá tudomány, irodalom és művészet ezzel szemben az élősködők, a kizsákmányolók, a vagyonosok maroknyi csoportja előtti szolgai alázatot és szolgalelkűséget hirdeti, azok előtt, akik maguknak kaparintottak meg minden gazdagságot és hatalmat. A burzsoá tudomány, irodalom és művészet az imperializmus kiszolgálója.

A Szovjetunióban a tudományt, az irodalmat és a művészetet a magasztos és nemes szovjet hazafiság szelleme, világtörténelmi jelentőségű győzelmeket aratott és az egész világ dolgozói számára a szabadság és a boldogság útját megmutató népünk felett érzett szovjet nemzeti büszkeség érzése hatja át.

A szovjet hazafiság elválaszthatatlan a proletárinternacionalizmustól. A nemzetközi proletársolidaritás elveihez való hűség, a népek jogainak és függetlenségének tisztelete, a készség arra, hogy átadják nagy, harcban és építésben szerzett tapasztalataikat minden elnyomott népnek, mindenkinek, aki küzd az imperializmus, a kapitalista elnyomás és kizsákmányo-

lás ellen: ebben tűnnek ki a szovjet emberek. Büszkék vagyunk arra, hogy világnézetünknek a marxizmus-leninizmusnak igen nagy nemzetközi jelentősége van, ugyanúgy, mint annak a szocialista kultúrának is, amely a nemzeti formák sokrétűségében a Szovjetunió talaján virágzott fel.

A szovjet hazafiság a tudomány terén abban nyilvánul meg, hogy tudományunk összekapcsolódik a néppel, népünket szolgálja. Sztálin elvtárs mondja, hogy tudományunk nem húz választvonalat maga és a nép közé, nem tartja magát távol a néptől, hanem kész a nép szolgálatára, kész, hogy átadja a népnek a tudomány minden vívmányát. Az élenjáró világnézet, amellyel tudósaink fel vannak fegyverezve, tudósaink hűsége népük érdekei iránt és odaadásuk a Kommunista Párt ügye iránt, biztosította a micsurini biológiai tudomány győzelmét a reakciós idealista weismannizmus felett.

Íróink, művészeink, színpadi és filmíróink szárnyakat kapva a szovjet hazafiságtól, olyan művekkel gazdagítják a szocialista kultúrát, amelyek feltárják a kommunizmust építő szovjet emberek munkájának ideológiai értelmét és mély jelentőségét. Csak az az igazi alkotás, a nép szolgálata, amelyben a szovjet hazafiság harcias, bátor szelleme uralkodik.

Ezzel szemben azok az emberek, akiket a kozmopolitizmus mérge megfertőzött, áthatolhatatlan fallal választják el magukat a néptől, a nép érdekeitől. A kozmopoliták: ügyünknek, a kommunizmus ügyének elárulói. A nemzetközi reakció, a világuralmi terveket szövő amerikai imperializmus érdekeit szolgálják. Ezért hív fel bennünket a párt kérlelhetetlen harcra

a kozmopolitizmus, a burzsoá külföld előtti szolgai megalázkodás elleni küzdelemre.

A Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának ideológiai kérdésekben hozott történelmi jelentőségű határozatai, a hazátlan kozmopoliták hazafiatlan tevékenységének a pártsajtó részéről történt leleplezése a kapitalizmusnak az emberek tudatában lévő csökevényei elleni harcra irányulnak. A Párt határozatai emelik népünk ideológiai harcképességét, magasszínvonalú alkotásokra lelkesítik a szovjet haza érdekében.

Szükség van arra, hogy magasra emeljük a dolgozók kommunista nevelésének ügyét azáltal, hogy határozott küzdelmet folytatunk az ellenséges ideológia befolyása ellen, a kapitalizmusnak az emberek öntudatában meglévő csökevényei ellen, hogy politikai éberséget tanusítsunk és éles bolsevik érzékkel rendelkezzünk, hogy időben felismerjük az ellenséget, bármily álarc mögé rejtőzik is. Szükség van arra, hogy teljesen leleplezzük és gyökeresen kiirtsuk a kozmopolita mételyt.

J. FRANCEV:

A jelenkori idealizmus az imperializmus szolgálatában

Korunkat a külföldi országok dolgozó tömegeinek a burzsoá ideológia befolyása alól való növekvő felszabadulása jellemzi, amely ideológia elleni harc zászlaja alá a kapitalista országok dolgozóinak és élenjáró értelmiségének soraiból mind újabb és újabb résztvevők gyülekeznek.

Több mint húsz évvel ezelőtt írta Sztálin elvtárs, hogy a kapitalizmus „... soha többé vissza nem szerzi magának azt a «nyugalmat» és azt a «biztonságot», azt az «egyensúlyt» és azt a «stabilitást», amellyel azelőtt kérkedett, mert a világkapitalizmus válsága a fejlődésnek oly fokát érte el, hogy a forradalom lángjainak okvetlenül fel kell lobogniok, hol az imperializmus központjaiban, hol perifériáján, semmivé téve a kapitalista foltozgatást, nap-nap után közelebb hozva a kapitalizmus bukását." *(Sztálin:* A leninizmus kérdései, Szikra, Budapest 1949, 222. old.)

Az elkövetkezett évtizedek történelme, a kommunizmus építésének a Szovjetunióban elért sikerei, a forradalmi mozgalom fejlődése az egész világon, teljes mértékben igazolják ezt a zseniális sztálini jövendölést.

A burzsoá filozófusok és szociológusok majd megszakadnak igyekezetükben, hogy különböző sarlatán ferdítések és hamisítások segítségével «bebizonyítsák», hogy a szocializmus győzelme nem történelmi szükségszerűség. Tagadják a társadalmi fejlődés törvényeit, a történelmi haladást.

A burzsoá teoretikusok a marxizmus-leninizmus elleni harcukban a legféktelenebb rágalmakat, hamisításokat, piszkos förmedvényeket alkalmazzák. Ezeket azonban az országunkban folyó kommunista építés minden egyes napja, a világ társadalmi fejlődésének egész menete maradéktalanul leleplezi.

A jelenkori burzsoá tudományt elárasztották az idealista filozófiai elméletek. A fizika terén a tudomány reakciósai tagadják az okság elvét, az idő és tér törvényszerűségét, objektivitását a biológia terén a weismannizmus-morganizmus idealista metafizikája uralkodik, amely a kapitalista országok biológiai tudományát elfajulásra ítéli. Az angol-amerikai befolyás alatt állt országokban széles körben elterjedt az a filozófiai «elmélet», amely a természetben az új keletkezését és fejlődését «csodaként», az isteni principium tevékenységének eredményeként igyekszik magyarázni.

A kozmopolitizmus korhadt ideológiájának segítségével a burzsoá ideológusok az amerikai imperializmus világuralmának szükségszerűségét igyekeznek «bebizonyítani».

*

Az Amerikai Egyesült Államokban a jelenkori idealizmusnak különböző áramlatai terjedtek el. Ezek kísérletet jelentenek arra, hogy a korábbi idealista rend-

szerek törmelékeiből valami szánalmas filozófiai igazolásfélét kotyvasszanak össze a jelenlegi imperialista reakció politikájához. Az angol-amerikai reakciósok átvették a német fasizmus fő filozófiai és politikai eszméit. A hitleristákhoz hasonlóan ők is igényt tartanak a világuralomra, fajuk fölényét, a háború kultuszát hirdetik.

Az Egyesült Államok példája különösen ékesen és szembetűnően mutatja, hogy a jelenkori idealizmus az imperialista terjeszkedés szolgálatában áll. Az amerikai filozófiai történetírók Harold Lurrabey és mások kijelentése nyomán azt hirdetik, hogy Amerika a Messiás szerepét fogja játszani a többi nép között. Nagysietve kotyvasztanak valamiféle «filozófiai» kiegészítést a Marshall-tervhez, az «amerikai szellem» dicsőítésére.

Fokozott ütemben hozzák be Európába azokat a könyvecskéket, amelyek filozófiailag próbálják alátámasztani az amerikai monopolisták politikáját. A «World Views and News» című angol haladószellemű folyóirat ezzel kapcsolatban 1948-ban azt írta, eljött az ideje annak, hogy megállítsák az Egyesült Államok ideológiai betörését Angliába; nem szabad megengedni, hogy Anglia kultúrális élete még nagyobb mértékben kerüljön a Wall Street bossainak uralma alá, mint gazdasági élete.

A jelenkori imperialista reakció fontos ideológiai fegyvere a legvisszataszítóbb kozmopolitizmus hirdetése. A különböző jelenkori idealisták a «haladásról» szóló hazug frázisokkal leplezik magukat, a «béke barátainak» játszák ki magukat és az «általános em-

beiről» folytatnak elmefuttatásokat. Mindezzel azonban a cinikus, hazátlan kozmopolitizmust igyekeznek megalapozni. Különböző hangokon azt bizonygatják a népek előtt, hogy eljött az az idő, amikor az angol-amerikai imperialisták javára le kell mondaniok a jogos nemzeti büszkeség érzelmeiről, meg kell feledkezniök nemzeti függetlenségükről, ki kell irtaniok a nemzeti méltóság érzését. Beszennyeznek mindent, ami a népek multjában és jelenében a legjobb és a leghaladottabb. Ennek a propagandának az a célja, hogy elernyessze a népek harci készségét, azt az akaratát, hogy ellenálljanak az amerikai terjeszkedők behatolásának.

A másik oldalról nézve ez a kozmopolitizmus az amerikai és angol imperialisták nacionalizmusa. Ezek az imperialisták a legmélyebb megvetést hirdetik minden néppel szemben. Az angol-amerikai nacionalizmus «megalapozásául» a fajelmélet szolgál új, angolszász kiadásban. A weismannizmus-morganizmusnak, az öröklődés misztikus «alapelemeiről» szóló idealista elmélete támogatja a fajelméletnek ezt az újabb kiadását. Nem véletlen, hogy a weismannizmus-morganizmusnak a Szovjetunióban történt leleplezése és szétverése kétségbeesett hűhót keltett az Egyesült Államokban, a tudomány meghamisitóinak korában, ahol a tudomány álarca mögé bújt weismannista-morganisták szilárdan befészkelték magukat. A hazátlan kozmopolitizmus aljas propagandakísérleteinek leverése, a burzsoá világszemlélet, burzsoá áltudomány, az idealizmus minden megnyilvánulása ellen vívott küzdelmünk igen nagy történelmi jelentőségű az egész demokratikus tábor, a tudomány és művészet

haladószellemű fejlődése számára, az egész élenjáró kultúra számára, amelynek alkotója és hordozója a mi szocialista szovjet hazánk.

*

A jelenkori idealizmus az Egyesült Államokban a legnyíltabb téveszmévé nőtte ki magát, amelynek egyetlen rendeltetése, hogy igazolja az imperialisták politikáját.

Az Egyesült Államokban az idealizmus egyik áramlata a perszonalizmus, amelynek elnevezése a «persona» (személy) szóból ered. Az ember «személyiségének» szabadságáról és méltóságáról szóló elmefuttatásokkal spekulálva, a perszonalizmus az egyéniség fölé az isteni akaratot állítja, amelynek az ember köteles magát alárendelni. Arról, hogy az az isteni akarat tulajdonképpen a pénzmágnások akaratának misztikus elnevezését jelenti, nyíltan tanúskodnak a perszonalista Brightman kijelentései. Ő azt hirdeti, hogy az emberek kötelesek elismerni az Isten által megállapított határokat, hogy «az egyén csak a szellemi értékek területén érhet el határtalan fejlődést a gazdasági jólét terén azonban nem». Ez a hazug tanítás, ez a téveszme a legközvetlenebb és legnyíltabb formában arra hívja fel a tömegeket, hogy mondjanak le az anyagi helyzetük megjavításáért való küzdelemről, a kapitalizmus elleni küzdelemről. A perszonalisták a kozmopolitizmust hirdetik, a nemzeti szuverénitás ellen, s azért harcolnak, hogy a népek rendeljék alá magukat az amerikai imperializmusnak, amely állítólag a «magasabb szellem» hordozója.

Vallásos babona nyíltan meg ugyanilyen nyíltan

Santayana amerikai filozófus elméletében is. Ennek az obskurus filozófusnak a való élet csupán a «szellemi létezők» birodalmának árnyképe. A való világot minden módon lepocskondiázva, Santayana egyúttal arra hív fel, hogy alkudjunk meg az elnyomás és a kizsákmányolás világával. Mindannak az újnak, haladó jellegűnek a tagadása, amely a jelenkori történelmi valóságban leküzdhetetlenül növekszik és erősödik: ez a célja ennek az aljas idealista iskolának.

Még az első világháború előestéjén Lenin azt írta, hogy .... olyan történelmi pillanat következett be, amikor a vezetést kezében tartó burzsoázia a növekvő és erősödő proletariátustól való félelmében támogat mindent, ami maradi, halódó, középkori. Az elhaló burzsoázia egyesül minden magát túlélt és túlélő erővel, hogy megmentse az ingadozó bérrabságot.» (*Lenin:* A maradi Európa és a haladó Ázsia, lásd *Lenin:* Válogatott Művek 1., Szikra, Budapest 1949. 813. old.)

Milyen időszerűen hangzanak napjainkban a nagy Leninnek ezek a bölcs szavai!

«Materializmus és empiriokriticizmus» című klasszikus munkájában Lenin hatalmas erővel leplezte le a szubjektív idealizmusnak az imperializmus korszakában történt újjászületését, feltárta a machizmus és más akkoriban divatos szubjektív idealista áramlatok valódi lényegét, köztük a pragmatizmus lényegét is, amely éppen akkoriban kezdett terjedni.

A pragmatizmus reakciós idealista irányzat a jelenkori burzsoá filozófiában, amely a valóság egyetlen kritériumának azt hirdeti, ami előnyös a kapitalistának. Ez a filozófia tagadja az objektív

tudományos igazságot és azt állítja, hogy a vallási hiedelmek éppannyira «igazak», mint az elismert tudományos elméletek.

Lenin leleplezte ezt a filozófiát, kimutatta, hogy csak a pusztuló, halódó osztályok hirdetik az illúziók és a hazugság hasznosságát.

Az imperializmusnak olyan filozófiára van szüksége, amely teljesen kiküszöbölné a szükségszerűség mindennemű fogalmát, igazolná az üzletember minden «vállalkozását», az imperialisták kalandorságát és mindennemű önkényét. Ilyen «kényelmes» filozófiát talált fel James, — a pragmatizmust — és amerikai módra széleskörű reklámot szerzett neki. A pragmatizmus egyik legbuzgóbb híve a jelenkori Amerikában a reakciós John Dewey is.

A külföldi értelmiség élenjáró rétegei felismerik és leleplezik a pragmatizmus kábító befolyását. Az «Action» című francia folyóirat 1948-ban óva intett a pragmatizmus bomlasztó hatásától és rámutatott arra, hogy a pragmatizmus hatja át az úgynevezett «amerikánizmus» ideológiáját és különösen elterjedt az amerikai neveléstudományban. A folyóirat azt írta, hogy a reakciós filozófia az értelmet és az igazi tudományt pragmatizmussal akarja felcserélni, hogy amerikanizálja a franciák öntudatát és ezen az előzetesen megdolgozott talajon valósítja meg az amerikai imperialisták politikájának elveit.

Az amerikai burzsoá teoretikusok maguk sem titkolják a pragmatizmus filozófiájának politikai értelmét. Így Snyder jelenkori burzsoá amerikai filozófiatörténetíró különösen hangsúlyozta a pragmatizmus befolyását az amerikai «politikai gondolkodásra» és

a «gyakorlati politikusokra». «A politikai pragmatizmus mindenekfelett az erő elmélete» — írja. Nem lehet nyiltabban kifejezni az imperializmus jelenkori «politikai filozófiájának» lényegét. Ez az imperialisták semmivel nem csillapítható és fékezhető erőszakának kultusza, ez a korlátlan politikai önkény hitvallása, az elvtelen kozmopolitizmus propagandája, amely annyira kényelmes a féktelen háborús üszítők számára, akiket a világuralomra való törekvés sarkal.

A burzsoá teoretikusok nem tudják leplezni a szoros kapcsolatokat a pragmatizmus és a fasizmus között. Ez a kapcsolat teljes mértékben törvényszerű, mert a pragmatizmus lényegében ideológiailag alapozza meg az imperialisták legszemérmetlenebb reakcióját belpolitikai téren és rabló-támadó szellemét a külpolitika terén.

*

Európa «marshallizált» országaiban szintén felbukkantak a Wall Street kiszolgálói által hirdetett idealizmus zavaros hullámai. A reakció ideológusai között különösen a katolicizmus filozófusai» emelkednek ki. Arra törekszenek, hogy a szociális és kultúrális haladás elleni küzdelemben évszázadok során kipróbált eszközök segítségével elméletileg «alapozzák meg» az angol-amerikai imperialisták világuralmának szükségszerűségét és a jelenkori reakciós katolikus politikai pártok (mint például az MRP Franciaországban, De Gasperi pártja Olaszországban) tevékenységét, amely pártok az amerikai imperializmus európai támaszai. Az obskurantizmusnak ahhoz az árjához, amely az óceánon túlról önti el az európai,

«marshallizált» országokat, csatlakoznak az európai obskurantizmus hullámai is.

Az angol burzsoá ideológusok amerikai gazdáik nyomdokain haladnak. A jelenkori reakciós angol filozófia egyik elismert vezére, az idealista B. Russel szívesen elismeri, hogy James hatással volt filozófiája kidolgozására. Russel évek során át folytatott erőfeszítéseinek eredményeképpen, amelyek során a tudomány idealista elferdítésére törekedett, megelégedéssel jelentette ki: „A jelenkori tudomány világmindensége jobban hasonlít Lao-Cse világmindenségéhez, mint azoknak a világmindenségéhez, akik «nagy törvényekről» és «természeti erőkről» beszélnek." Ilymódon arra törekedve, hogy a tudományt visszavesse az időszámításunk előtti hatodik századbeli kínai misztikusok idejébe, Russel a materializmus ellen vívott harcát olyan ősrégi állításokkal leplezi, hogy ő egyaránt a materializmus és az idealizmus fölött akar állni. Russel kijelenti, hogy «a világ alapeleme nem szellemi és nem is anyagi».

Lenin már régen leleplezte ezt az «egyezkedő sarlatánizmust». A tudományos színezetű frazeológia segítségével elkövetett csalás módszere az a főmódszer, amelyet Russel és a vele egyforma gondolkozásúak idealista filozófiája alkalmaz. Russel és a hozzá hasonló gondolkozásúak manapság nyíltan hirdetik a kozmopolitizmust, az amerikai imperialisták világuralmának szükségszerűségét és hadjáratot hirdetnek a győztes szocializmus országa és a népi demokratikus országok ellen.

A Sartre francia filozófushoz hasonló típusú jelenkori burzsoá ideológusok nyíltan elismerik, hogy

egész filozófiájuk célja annak bizonyítása, hogy az ember embernek farkasa. Így akarják megalapozni az imperialista rablás és erőszak dzsungelfilozófiáját. Minden emberi viszonylatot erre az állatias kaptafára húznak.

Korunkban az imperializmus — mint M. Thorez helyesen mondotta — arra törekszik, hogy «fenntartsa uralmát olymódon, hogy igyekszik az emberek öntudatát megrontani és gyengíteni, továbbá azzal, hogy individualizmust és intellektuális anarchiát hirdet».

A jelenkori burzsoá ideológia visszataszító népellenes természete teljes szemérmetlenségében tárul fel a burzsoá individualizmusban. A burzsoázia ideológusai az individualizmust és az önzést dicsőítve, gyűlöletet és megvetést juttatnak kifejezésre a dolgozó emberrel szemben, «egyéniség nélkülinek» állítják be őt és vele szembe a «kiválasztott» egyéniségeket állítják, akik megvetik a néptömegeket. Az egész jelenkori burzsoá filozófiai és publicisztikai irodalmat ezek a «lomha és tehetetlen tömegről» szóló népellenes elméletek hatják át. Ez a burzsoá filozófiai és publicisztikai irodalom az imperialista reakció megrendelését teljesíti és azt a törekvését támogatja, hogy ideológiailag lefegyverezze a népeket és rákényszerítse őket arra, hogy mondjanak le szuverén jogaikról.

A demokrácia erői ellen folytatott ideológiai küzdelemben különös buzgalmat tanúsítanak a jobboldali szocialisták, akik imperialista gazdáik bizalmát igyekeznek kiérdemelni. A jobboldali szocialisták visszakérődzik a legkülönbözőbb burzsoá idealista elméleteket. Az angol munkáspártiak, Laskyval az élükön,

a társadalmi élet objektív törvényszerűségét tagadó neokantiánus elméleteket hirdetnek. Leon Blum ugyanennek a neokantianizmusnak és a keresztény morálnak a kivonataiból kotyvaszt össze valami idealista zagyvalékot.

A burzsoáziának ezek a lakájai minden eszközzel bizalmatlanságot igyekeznek kelteni a proletariátusban saját erőivel szemben. «A munkásosztály számára a főveszély jelenleg saját erőinek lebecsülésében és az imperialista tábor erőinek túlbecsülésében áll» — mondja a kilenc kommunista párt képviselőinek tanácskozásán kiadott nyilatkozat. A jobboldali szocialisták idealizmust, miszticizmust, kozmopolitizmust hirdetve minden eszközzel a burzsoá ideológia befolyása alatt igyekeznek tartani a proletariátust, igyekeznek megtörni harci akaratát. Csakhogy a marxista-leninista tanok mindent legyőző erejével szemben a burzsoázia perszonalista ügynökeinek «teoretikus» szüleményei szánalmas fintorként hatnak, amely nem tudja elleplezni a burzsoá ideológia népellenes lényegét és rothadását.

A jelenkori idealizmus sötét erő, amely az emberiség igazi haladása ellen irányul. «Már a fasizmus felett aratott győzelmünk tapasztalatai alapján ismerjük — mondta A. A. Zsdánov —, milyen zsákutcába vezetett egész népeket az idealista filozófia. Most új, visszataszítóan piszkos köntösben áll előttünk, amely visszatükrözi a burzsoázia bukásának egész mélységét, aljasságát és ocsmányságát.» A háborúutáni időszakban a jelenkori idealizmusnak ez a reakciós szerepe mind meztelenebbül áll előttünk. Az egész világ

élenjáró, haladó embereinek küzdelme egyre növekvő erővel lángol fel a reakciós burzsoá ideológia ellen.

A jogos büszkeség érzetét kelti a szovjet emberekben az a megdönthetetlen történelmi tény, hogy a Szovjetunió az élenjáró eszmék hirdetője és zászlóhordozója. A szovjet nép a legélenjáróbb állami és társadalmi rendet hozta létre. A szovjet nép az élenjáró szocialista ideológia hordozója, azé az ideológiáé, amely hatalmas eszmei befolyást gyakorol az egész élenjáró emberiségre.

J. FRANCEV:

A nacionalizmus az imperialista reakció fegyvere

A nacionalizmus a kizsákmányoló osztályok ideológiája és politikája, amelyet önző érdekeiktől vezettetve folytatnak.

A nacionalizmus ideológiája a történelemnek, a történelmi tényeknek szándékos elferdítésén, azon a kiagyalt mesterkedésen épül fel, amely az egész történelmet a nemzetiségek közötti viszonylatokra és a nemzetiségek közötti ellenségeskedésre vezeti vissza. A nacionalizmus ideológiája magának a nemzet fogalmának a meghamisítására is épül. A nemzetet úgy tekinti, mint «természetes» közösséget és biológiai tényezők termékét, mint az örök-től fogva létező «nemzeti szellem» megtestesülését. A nacionalizmus azt az embergyűlölő elméletet hirdeti, amely szerint a «kiválasztott» nemzetek hivatottak uralkodni az úgynevezett «kisebb értékű» nemzetek felett.

A nacionalizmus politikája egyes népeknek más népek részéről történő leigázásának, a kis népek rabságba döntésének, a gyarmati és félgyarmati népek kizsákmányolásának és elnyomásának a politikája. A nacionalizmus politikájának az a célja, hogy egyenet-

lenséget támasszon a dolgozók körében, megbontsa soraikat és egymás ellen ingerelje őket, elvonja figyelmüket és erejüket a demokráciáért és a szocializmusért folyó küzdelemtől. «Nézzétek a kapitalistákat... — mondta Lenin. — A munkások ellen szövetkeznek minden nemzet és vallás kapitalistái, a munkásokat pedig igyekeznek a nemzetiségi ellenségeskedés segítségével megosztani és meggyengíteni!» (Lenin Művei, XVI. 554. old. oroszul.)

A nacionalizmus a munkásmozgalom és minden, a dolgozók felszabadítására irányuló mozgalom legveszedelmesebb ellensége. A kizsákmányoló osztályok a dolgozók tudatát a nacionalizmus mérgével megfertőzve arra törekszenek, hogy a munkásokat és az összes dolgozókat képtelenné tegyék a maguk osztályérdekeiért való küzdelemre, arra törekszenek, hogy a kizsákmányolók uralmának megszilárdítása érdekében szellemileg lefegyverezzék a dolgozókat.

A marxizmus — keletkezésének első pillanatától kezdve — felemelte a nacionalizmus minden formája ellen folytatandó határozott harc zászlaját és a nacionalizmussal a proletárinternacionalizmust állította szembe. A proletárinternacionalizmus a marxista párt magasztos jelszava, amely megfelel e párt egész világnézetének és kifejezi a párt politikáját.

A proletárinternacionalizmus a munkások és valamennyi dolgozó legélesebb fegyvere a mindenfajta elnyomás elleni küzdelemben, — akár osztály-, akár nemzetiségi elnyomásról van szó —, azoknak a feladatoknak a megoldásában, amelyek az imperializmus megdöntésére, a népek szabadságának és nem

zeti függetlenségének kivívására, a szocializmus és a kommunizmus felépítésére irányulnak.

Erről különösen beszédesen tanúskodnak az Oroszországi Szocialista Forradalom győzelme óta eltelt időszak történelmi tapasztalatai.

Az a nagy hőstett, amelyet Oroszország munkásosztálya a Bolsevik Párt vezetésével 1917 októberében hajtott végre, rendkívül ékesszóló megnyilatkozása volt a proletárinternacionalizmus iránti hűségnek. Oroszország proletariátusának jutott osztályrészéül az a dicsőség, hogy elsőnek törje át az imperializmus frontját. Ezt követelték Oroszország proletariátusának érdekei és ugyanez beletartozott a nemzetközi proletariátus érdekeibe is. Oroszország munkásosztálya, amikor megdöntötte országában az imperializmust, ezzel nemcsak a saját felszabadításának feladatát oldotta meg, hanem a nemzetközi proletariátussal szemben is teljesítette kötelességét. Oroszország proletariátusa forradalmában tudatosan követte azt a célt, hogy szolgálja az egész világ munkásainak érdekeit.

Ugyanígy tekintett az Októberi Forradalomra a világ forradalmi proletariátusa is. Ezért ez a forradalom együttérzésre és támogatásra is talált körében.

A Bolsevik Párt az Októberi Forradalom győzelme után is — miközben a szocialista építésen fáradozott, miközben szakadatlanul gondoskodott a szocialista haza gazdasági hatalmának és védelmi képességének megerősítéséről —, az orosz proletariátusnak és a Szovjetunió többi nemzetisége proletariátusának ezeket a feladatait a nemzetközi feladatokkal való elszakíthatatlan kapcsolatban szemlélte. „A párt —

mondta Sztálin elvtárs —, abból indul ki, hogy a Szovjetunió proletariátusának «nemzeti» és nemzetközi feladatai egy közös feladatban, a világ proletárjainak a kapitalizmus alól való felszabadításában olvadnak össze, hogy a mi országunkban folyó szocialista építés érdekei teljes egészükben egy közös érdekké forrnak össze minden ország forradalmi mozgalmának érdekeivel: a forradalom minden országban való győzelmének érdekével... Ennélfogva valamely ország proletárjainak «nemzeti» feladatait a nemzetközi feladatokkal szembeállítani annyi, mint igen nagy politikai hibát elkövetni." (Lenin és Sztálin: A SzK(b)P történelmének tanulmányozásához szükséges művek gyüjteménye, III., 157—158. old. oroszul.)

Lenin és Sztálin állandóan annak tudatában nevelte a szovjet népet, hogy a szocializmus végleges győzelme országunkban csak annak eredményeképpen lehetséges, hogyha a nemzetközi proletariátus komoly erőfeszítései egyesülnek az egész szovjet nép még komolyabb erőfeszítéseivel. Lenin és Sztálin felszólították a szovjet népet arra, hogy szakadatlanul erősítse a Szovjetunió munkásosztályának nemzetközi proletárkapcsolatait minden ország munkásosztályával.

A Szovjetunió munkásosztálya az egész világ munkásosztályának élcsapatában halad és országunk munkásosztályával együtt az egész szovjet nép, az egész dolgozó emberiség, az egész világ minden demokratikus és haladó erejének élcsapatává vált. Éppen ebben nyilatkoznak meg a legszemmelláthatóbban a Szovjetunió munkásosztályának valódi internaciona-

lista törekvései. Éppen küzdelmének valódi internacionalista szelleme következtében vívta ki a Szovjetunió munkásosztálya az összes országok munkásainak szeretetét és rokonszenvét; ezek elismerték, hogy a Szovjetunió munkásosztálya az ő rohambrigádjuk. Sztálin elvtárs mondta a párt XVII. kongresszusán tartott beszámolójában:

«A Szovjetunió munkásosztálya nemcsak azért erős, mert harcokban kipróbált lenini pártja van. Továbbá nemcsak azért erős, mert a dolgozó parasztok milliós tömegei támogatják. Erős még azért is, mert az egész világ proletariátusa támogatja és segíti. A Szovjetunió munkásosztálya a világ proletariátusának egy része, annak élcsapata, köztársaságunk pedig — a világproletariátus szülötte. Kétségtelen, hogyha a kapitalista országok munkásosztálya nem támogatná, nem tudta volna megtartani a hatalmat, nem tudta volna biztosítani a szocialista építés előfeltételeit, azaz — nem lennének meg azok a sikerei, amelyek ma megvannak. A Szovjetunió munkásosztályának nemzetközi kapcsolatai a kapitalista országok munkásaival, a Szovjetunió munkásainak testvéri szövetsége az összes országok munkásaival, — ez a Szovjet Köztársaság erejének és hatalmának egyik sarkköve. Nyugaton a munkások azt mondják, hogy a Szovjetunió munkásosztálya a világproletariátus rohambrigádja. Ez nagyon helyes. Ez azt jelenti, hogy a világproletariátus továbbra is kész erejéhez és lehetőségeihez mérten támogatni a Szovjetunió munkásosztályát. Ez azonban komoly kötelezettségeket ró ránk. Ez azt jelenti, hogy a világproletariátus rohambrigádjának megtisztelő címét munkánkkal kell kiérdemelnünk.

Ez arra kötelez bennünket, hogy jobban dolgozzunk és jobban harcoljunk a szocializmus végső győzelméért országunkban, a szocializmus győzelméért az egész világon.

Ebből folyik a harmadik következtetés: maradjunk végig hívek a proletárinternacionalizmus ügyéhez, az egész világproletariátus testvéri szövetségének ügyéhez.» (*Sztálin:* A leninizmus kérdései, Szikra, Budapest, 1949. 576. old.)

A Szovjetunió szocialista forradalmának világtörténelmi jelentőségű győzelme, a szocialista társadalom felépítése arról beszél, hogy egy olyan országban is, mint a Szovjetunió, ahol a proletariátus egyedül, a többi ország proletariátusának állami segítsége nélkül meg tudta dönteni az imperializmust és belső erőivel fel tudta építeni a szocialista társadalmat, a munkásosztály szakadatlanul kovácsolta és kovácsolja nemzetközi tapasztalatait a világ munkásaival. Ezeknek a nemzetközi kapcsolatoknak a megszilárditása kölcsönös történelmi szükségszerűség mind annak az országnak munkásosztályára nézve, amelyben a szocializmus épül, mind pedig minden olyan ország munkásosztályára nézve, amely felszabadulásáért harcol. A Szovjetunió munkásosztályának a küzdelme, amely kivívta a szocializmust, nagyszabású igazolás a proletárinternacionalizmus marxista jelszavának életképességére és egyúttal történelmi jelentőségű példa arra mennyire maradéktalanul hű és odaadó a Szovjetunió munkásosztálya a világproletariátus nemzetközi céljai és feladatai iránt.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom tapasztalatai igazolták a proletárinternacionalizmus jelszavá-

nak tényleges jelentőségét nemcsak az imperializmus megdöntésével és a szocialista társadalom felépítésével kapcsolatos feladatok megoldásában hanem a nemzetiségi kérdés megoldásában is; a népek igazi szabadságának és nemzeti függetlenségének a létrehozásában.

«Azelőtt szokás volt azt hinni — mondta Sztálin elvtárs —, hogy az elnyomott nemzetek felszabadításának egyedüli módszere a polgári nacionalizmus módszere, a nemzetek egymástól való elszakadásának módszere, különválásuknak módszere, a különböző nemzetek dolgozó tömegei közti nemzetiségi gyűlölködés fokozásának módszere Most ez a legenda meg van cáfolva.» (Sztálin: A leninizmus kérdései, Szikra, Budapest, 1949. 220. old.)

Az Októberi Forradalom kézzelfoghatóan óriási történelmi tapasztalatok alapján bizonyította be a proletárinternacionalizmus hatalmas erejét a nemzetiségi kérdés sikeres megoldása szempontjából Sztálin elvtárs rámutatott arra, hogy az Októberi Forradalom jellemző vonása az a tény, hogy ezeket a nemzetiségi gyarmati forradalmakat a Szovjetunióban nem a nemzeti gyűlölködés és az egyes nemzetiségek közti összeütközés zászlaja alatt hajtották végre, hanem a Szovjetunió nemzetiségeihez tartozó munkások és parasztok kölcsönös bizalmának és testvéri közeledésének zászlaja alatt, nem a nacionalizmus, hanem az internacionalizmus szellemében. (U. o. 220. old.)

Éppen azért, mert a népeknek a nemzetiségi-gyarmati elnyomás láncai alól való felszabadítása a Szovjetunióban a munkásosztály és Bolsevik Pártjának vezetésével ment végbe és ezek a dolgozók testvéri

egyesítésének politikáját valósították meg, a felszabadulás hazánk minden népének tényleges egyenjogúságot és szabadságot hozott, a szocialista társadalom és a Szovjetunió népei tartalmában szocialista, formájában nemzeti kultúrájának tevékeny építőivé tette őket. A népek barátságát hirdető lenini-sztálini politikának hatalmas győzelmét Lenin—Sztálin pártjának a burzsoá nacionalizmus minden fajtája ellen, a nagyhatalmi sovinizmus és a lokálpatriotizmus felé való elhajlások ellen folytatott küzdelme vívta ki.

Lenin és Sztálin mindig azt tanította, hogy a dolgozók helyesen értelmezett nacionalista érdekei egybeesnek internacionalista, szocialista érdekeikkel. Lenin «A nagyoroszok nemzeti büszkeségéről» című ismert cikkében hangsúlyozta hogy a nagyoroszok helyesen felfogott nemzeti büszkeségének érdekei egybeesnek a nagyorosz és minden más proletariátus szocialista érdekeivel.

A proletárinternacionalizmusnak semmi köze a nemzeti nihilizmushoz, a hazátlan kozmopolitizmushoz, amely azt hirdeti, hogy minden nemzetiség és maga a nemzet is elavult előítélet. Amikor Lafargue az Internacionále főtanácsában azzal az állítással lépett fel, hogy magának a nemzetnek a fogalma elavult, Marx ezt az állítást éles bírálatnak vetette alá és a nemzeti nihilizmust a nacionalizmus másik oldalaként jellemezte. Marx rámutatott arra, hogy «... Lafargue, a nélkül, hogy maga ennek tudatában lenne, a nemzetiségek tagadásán ... ezeknek a példás francia nemzet által való elnyelését érti».

A marxizmus-leninizmus ellenségesen áll szemben a nacionalizmussal, határozottan védelmezi a népek

nemzeti érdekeit, nemzeti függetlenségét. Éppen a bolsevikok, akik mindig magasan hordták a proletárinternacionalizmus, a népek barátságának zászlaját, emelték magasra a szovjet hazát, védelmezték meg a Szovjetunió népeinek valóban nemzeti érdekeit. A bolsevikok vezetése alatt építették ki országunk dolgozói az országg gazdasági hatalmát és véderejét, s ezzel a szocialista hazát gazdaságilag és katonailag függetlenítették a külföldi államoktol. A bolsevikok magasra emelték a szovjet hazafiság zászlaját, amikor a dolgozókat a haza odaadó szolgálatára, anyagi és szellemi erőinek fejlesztésére, a nagy orosz kultúrának és a Szovjetunió minden más népe nemzeti kultúrájának fejlesztésére és felemelésére, tartalmában szocialista és formájában nemzeti kultúra építésére mozgósították. A Párt a Szovjetunió dolgozóit a szovjet haza iránti mélységes odaadás és hűség szellemében nevelte és neveli. «A szovjet hazafiságban — tanítja Sztálin elvtárs — harmonikusan egybeolvadnak a Szovjetunió népeinek nemzeti hagyományai és minden dolgozójának közös létfontosságú érdekei.» A bolsevikok magasra emelték a szovjet nemzeti büszkeség zászlaját, amely a szovjet embereket magasztos történelmi alkotásukban lelkesíti és szellemi fegyvert jelent a reakciós burzsoá kultúra és az ez előtt való alázatos meghajlás elleni küzdelemben, a burzsoá nacionalizmus elleni küzdelemben, amely mindig gőgösen dicsőített mindent, ami «nyugati», fennhéjázóan kezelte a «Keletet», különösen a nagy orosz kultúrát és kikényszerítette a «Nyugat» előtti hajbókolást. A bolsevikok megvédték és továbbra is megvédik a szovjet haza becsületét, a szovjet hazáét, amely a legelőnjá-

róbb ideológia és kultúra fellegvára. A szocialista állam építésének egész története szembetűnően megmutatja, mily harmonikusan olvadnak egybe az internacionalista és nemzeti feladatok a Bolsevik Párt politikájában. Különösen ékesen bizonyult ez be a Szovjetuniónak a német fasiszta hódítók ellen vívott Nagy Honvédő Háborúja idején.

A szovjet emberek Lenin—Sztálin pártjának vezetésével a szovjet haza iránti határtalan önfeláldozással és odaadással küzdöttek a szovjet haza becsületéért, függetlenségéért és védelmezték a Szovjetunió népeinek nemzeti államiságát és nemzeti kultúráját. A szovjet emberek hátországban végbevitt munkahőstetteinek és a szovjet katonák fronton végbevitt hervadhatatlan harci hőstetteinek forrása a lángoló és életet adó szovjet hazafiság volt.

A szovjet nép egyúttal hatalmas és önzetlen testvéri segítséget nyújtott más szabadságszerető népeknek is, amelyek a hitleri támadás áldozatául estek. E népeknek a hitleri leigázók elleni nemzeti felszabadító mozgalma politikai és erkölcsi erejét a Nagy Honvédő Háborúra kelt szovjet nép sikereiből merítette. A Szovjetunió katonai segítsége nélkül ezek a népek nem tudtak volna megszabadulni a német fasiszta hódítóktól.

A szovjet hadsereg dicső győzelmei, hősies erőfeszítései következtében kiűzték a német megszállókat Lengyelországból, Finnországból, Romániából, Bulgáriából, Jugoszláviából, Albániából, Magyarországról. Ezeknek az országoknak a népei nem voltak abban a helyzetben, hogy maguk szabadítsák fel magukat a fasiszta járom alól. Hála a szovjet hadseregnek,

Európa civilizációja megmenekült a fasiszta hordáktól. «Ebben áll — mondta Sztálin elvtárs — a szovjet nép hatalmas érdeme az emberiség történelme előtt.»

A szovjet nép azért tudott ilyen nagy segítséget nyujtani a többi népnek, mert a szovjet rendszer, a népek barátságának alapján Lenin—Sztálin pártjának vezetésével kikovácsolta a Szovjetunió megtörhetetlen erejét. Segítséget tudott nyujtani azért is, mert felismerte nemzetközi kötelezettségeit, mert a Bolsevik Párt következetesen és szakadatlánul a proletárinternacionalizmus és a népek barátsága iránti maradéktalan hűség szellemében nevelte.

Az események további menete rendkívül világosan megmutatta annak a segítségnek nemzetközi jellegét, amelyet a szovjet nép a többi népnek nyujtott. Azokban az országokban, amelyeket a szovjet hadsereg szabadított fel a fasiszta iga alól, a munkásosztály állt a néptömegek élére és az igazi népi demokrácia kivívásának és ez országok szocialista átépítéséhez szükséges feltételek létrehozásának útján vezette. Annak, hogy a szovjet nép részéről más népeknek nyujtott segítség olyan segítség, amelyet a testvériség szelleme és az az óhaj hat át, hogy a szovjet nép ezeket a népeket szabadoknak és virágzóknak akarja látni, ékes megnyilvánulásai azok a szerződések, amelyeket a Szovjetunió ezekkel az országokkal a felek teljes egyenjogúságának és annak elismerése alapján kötött, hogy — mint Sztálin elvtárs rámutatott — minden nemzet hozzájárul a maga részéről a világkultúra közös kincsesházához és ebben az értelemben minden nemzet — kicsi és nagy egyaránt — egyenlő helyzet-

ben van és minden nemzet egyenlő jelentőségű bármely más nemzettel.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme után eltelt harminc év egész történelme világosan tanúsítja, milyen nagyjelentőségű a nemzetközi szolidaritás és internacionalizmus a szocializmus és demokrácia ügye szempontjából. A Szovjetunió megerősödése igen fontos tényező az emberiség haladó szellemű fejlődése szempontjából. 1927-ben Sztálin ezt írta: «Tagadhatatlan, hogy még a «bolsevik állam» létének puszta ténye is megzabolázza a reakció fekete erőit és megkönnyíti az elnyomott osztályok szabadságharcát.» (Sztálin: A leninizmus kérdései, Szikra, Budapest, 1949. 222. old.)

Az elmult időszak alatt a Szovjetunió a harc és a győzelmek hatalmas útját járta végig, nemzetközi szempontból igen fontos tényezővé vált, olyan erővé, amely összekovácsolja a demokratikus és imperialistaellenes tábort. A demokrácia és a szocializmus ügyének győzelme az igazi alap az elnyomott nemzetek felszabadulásához, ahhoz, hogy minden demokratikus ország kivívja és megtartsa nemzeti függetlenségét.

Mindez a proletárinternacionalizmus nagy erejéről tanuskodik, arról, hogy a proletárinternacionalizmus hatalmas hajtóerő a dolgozók felszabadító mozgalma szempontjából, amelynek célja az, hogy a dolgozók kivívják felszabadulásukat az elnyomás minden fajtája, az osztály- és nemzetiségi elnyomás alól, felépítsék az új életet, amely nem ismer urakat és rabszolgákat, kizsákmányolókat és erőszakot.

*

Másrészt az utóbbi évtizedek történelmi tapasztalatai különösen szembetűnően leplezték le a burzsoá nacionalizmus reakciós jellegét, amely az embergyűlölet vadállati ideológiájává s a munkásmozgalomnak és a népek nemzeti függetlenségének megfojtására irányuló megveszekedett politikává fajult.

Az imperializmus korszaka a burzsoá nacionalizmus sohasem látott elfajult formáit hozta létre. A fasizmus, amely a burzsoá nacionalizmust a faji fanatizmus végső határáig vitte el, megmutatta azt a fenyegető veszedelmet, amelyet a burzsoá nacionalizmus hordoz magában a dolgozók szabadságára és a haladó emberiség puszta létére nézve.

A második világháború eredményeképpen erkölcsi-politikai vereséget mértek a fasizmusra. A fajelméletet, a burzsoá nacionalizmus fegyverét azonban az imperialista reakció csupán akkor engedi ki a kezéből, hogyha véglegesen eltűnik.

Manapság a nacionalizmus ideológiájának legfőbb melegágya Amerika. Amíg a háború előtt a faji és nacionalista elméletek és a legreakciósabb eszmék a fasiszta Németországból, Olaszországból és Japánból indultak ki, addig manapság az új, angol-amerikai fajelmélet és burzsoá nacionalizmus szállítója Amerika. Az angolszász fajelmélet hírverése Amerikában annak az elméletnek a segítségével folyik, amelynek alapján ez az ország «olvasztótégely», amely az «amerikanizálás» útján «egybeolvaszt» minden más nemzetet. Ennek az «egybeolvasztásnak» csupán az angolszászok nincsenek alávetve. Az egyes politikusok alfélé kijelentései, mint Rankinnak, az Amerikaellenes Tevékenységet Vizsgáló Bizottság egyik vezetőjé-

nek alább idézett nyilatkozata, megszokottá váltak a háború után Amerikában. «Én nemcsak amerikai vagyok, hanem — angolszász. Ahhoz a fajhoz tartozom, amely létrehozta civilizációnkat» — jelentette ki ez az amerikai fajelméletthirdető.

Az «amerikanizálás» elmélete valójában a nem angol nyelven beszélő népek nemzeti államiságának és nemzeti kultúrájának felszámolására irányuló elmélet. Ennek az elméletnek a hirdetői arra törekszenek, hogy a népekbe megvetést oltsanak be saját nemzeti érdekeikkel szemben, azáltal, hogy a nemzeti öntudatot és nemzeti érzést olyan «csökevénynek» nyilvánítják, amelyet ideje már a lomtárba tenni. A népeknek azt a törekvését, amellyel nemzeti függetlenségüket és szuverénitásukat igyekeznek megőrizni, minden baj és rossz okának, a háborúk és viszályok okának nyilvánítják. A «nemzeti eszmével» a «nemzetietlen kozmopolitizmus eszméjét» állítják szembe. Vajjon mit jelent ez a «kozmopolitizmus», amely azt követeli, hogy az «amerikanizmus» legyen minden, és minden, ami más nemzetiségű, semmi? Ez semmi egyéb, mint fajelmélet, mint a megveszekedett és agresszív burzsoá nacionalizmusnak, a nacionalista imperializmusnak a megnyilatkozása. A «kozmopolitizmus eszméje» leple alatt sokkal könnyebb működésbe hozni a Truman-elvet, a Marshall-tervet és az amerikai imperialisták támadó jellegű politikájának minden egyéb megnyilvánulását. A «kozmopolitizmus» elméletét az «amerikanizálás» ideológiájának és gyakorlatának, a nemzetiségek elnyomásának és annak a nevelésnek a szolgálatába állítják, amely a

nemzeti szuverénitás, a nemzeti jogok, a népek becsületének és méltóságának megvetését hirdeti.

Magától értetődik, hogy az «amerikanizmusnak» és «amerikanizálásnak» ez az elmélete semmivel sem jobb a «germanizmus» és «germanizálás» hírhedt elméleténél, amely megszületésének pillanatától kezdve kiszolgálta a német imperializmus igényeit.

Az «amerikanizmus» és «amerikanizálás» ideológiája arra hivatott, hogy igazolja a haladó erők elnyomására irányuló reakciós rendőrpolitikát az országon belül, a rablás és erőszak politikáját a külföldiekkel szemben. Az Egyesült Államok haladó elemeit az «amerikanizmus» és «amerikanizálás» ellenségeinek lajstromába vezetik be és az amerikanizmust és amerikanizálást «nemzeti doktrinának» nyilvánítják. A nekivadult burzsoá nacionalizmus eszközül szolgál ahhoz, hogy könnyebb legyen végezni az országon belül a haladó elemekkel, amelyek felemelik szavukat a szélsőséges reakció politikája ellen. A jelenkori szélsőséges reakciósok árulásnak nyilvánítják a szocializmus és demokrácia ügyével való együttérzést, ez ügy támogatását és az «amerikanizmus», az «amerikai szellem», stb. védelmének jelszava alatt üldözik a nemzet legjobb, haladószellemű képviselőit. A nacionalizmus és sovinizmus zavaros hullámai mind magasabbra csapnak az Egyesült Államokban. A sovinizmus manapság az amerikai főkolomposok hivatalos politikájának jellegzetes vonása. L. Birkhead, a «Demokrácia Barátainak Amerikai Társasága» egyik vezetője összeszámolta, hogy 1946-ban a különböző amerikai szervezetek száma, amelyek nemzetiségi és faji gyűlöletkeltéssel foglalkoznak, meg-

haladta a 800-at. Ezek a szervezetek különböző cégérek alá bújnak, mint például «Kereszt és Zászló» «Az Alkotmány Barátai», «Hazafias Nyomozóiroda», «Keresztény Front», «Amerikanizálási Alap», «A Második Világhábórú Nacionalista Veteránjai», «Amerika Keresztény Hadviseltjei», stb. stb. Egyetlen vizsgálat eredményeképpen, amely az ország különböző területeinek 241 vállalatára terjedt ki, kiderült, hogy ezek közül a vállalatok közül 89 a vállalat szolgálatába lépő alkalmazottaktól megköveteli, hogy az «állami valláshoz és nemzetiséghez» tartozzanak. A lapok tele vannak olyan hirdetésekkel, amelyek «csakis fehér, angolszász, protestáns» embereknek kínálnak munkát. Chicagóban a kereskedelmi vállalatok 97 százaléka támaszt ilyen igényt a munkára felveendőkkel szemben.

A nacionalista viszálykeltés segítségével a burzsoázia mindig arra törekedett, hogy elvonja a dolgozók tömegeit az osztályharctól és az egyre élesedő osztályharc helyébe a különböző nemzetiségű dolgozók viszályát ültesse. Sztálin elvtárs rámutatott arra, hogy «a sovinizmus és a nemzetiségi harc elkerülhetetlen, elháríthatatlan, amíg a parasztság (és általában a kispolgárság), amely telve van nacionalista előítéletekkel, a burzsoázia után megy és viszont a nemzetiségi béke és a nemzeti szabadság biztosítottnak mondható, ha a parasztság a proletariátus után halad...» (Sztálin Művei, V., 19. old. Oroszul.)

A burzsoázia mindig arra törekszik, hogy fokozza és ébren tartsa a nacionalista előítéleteket a város és falu kispolgári rétegeiben. A demokratikus és imperialistaellenes tábor erőinek konszolidációja lát-

tára, amely nemcsak nemzetközi méretekben, hanem az Egyesült Államokon belül is folyik, az amerikai imperialisták a nacionalista előítéleteket élesztgetve igyekeznek ezt a konszolidációt megakadályozni, fékezni és ha lehetséges, még fel is borítani. Az ókori Róma rabszolgatartóinak régi elvét, az «oszd meg és uralkodj» elvét az amerikai imperialisták a háborúutáni viszonyok között különösen nagyra becsülik.

A kapitalizmus történelmének egyik legszégyenletesebb oldala, hogy az Egyesült Államokban olyan rendszer jött létre, amely az amerikai bennszülött indián törzsek kihalására vezetett. Amerika meghódításának korszakában az indiánok száma még több mint hárommillió volt. Jelenleg 350—400.000 maradt belőlük. A nélkülözés, gyermekhalandóság, tudóvész manapság is szörnyű csapás az északamerikai indiánok között. Az egyik amerikai szociológus megvonva ennek a vadállati politikának az eredményeit, ezt írja: «Amit Hitler csinált volna Európával és velünk, ha lehetősége nyílt volna rá, azt tettük mi, fehér emberek, évszázadokon át az indián törzsek ezreivel. Hitler nem szándékozhatott többet tenni a lengyelekkel, zsidókkal vagy a demokratikus országok népeivel, mint amit a fehér emberek tettek az inkák, mayák és aztékok civilizációjával, vagy annál többet, amit mi, fehér északamerikaiak tettünk Kaliforniában, az Atlanti-óceán partvidékén és a nagy prériken az indiánok civilizációjával.»

Ezt az egész népek megsemmisítésére irányuló politikát mindig olyan hazug frázisokkal kendőzték, mint az «amerikai civilizáció» védelme a «barbá-

rokkal szemben». Howard Fast amerikai író «Az utolsó határ» című könyvében így írja le az egyik indián törzs súlyos sorsát a XIX. század végén: «Egyesek éhenpusztultak, mások malériában haltak meg, ismét mások bölényekre vadásztak ott, ahol nincsenek semmiféle bölények». A «büntetőexpedíciók» azután pontot tettek a dolog végére. Még egyes burzsoá publicisták és szociológusok sem hallgathatnak arról a faji megkülönböztetésről, amely befészkelte magát Amerika politikai életének rendszerébe és állami felépítésébe. Mint S. Tennenbaum amerikai publicista közli, az imperialistáknak sikerült elültetniök az antiszemitizmust a négerek körében és a négerek lenézését az amerikai zsidók körében. A «fehérek» körében szlávellenes, franciaellenes, olaszellenes hangulatokat szítanak és gyűlöletet terjesztenek a többi különböző bevándorolttakkal szemben. Így például különösen szítják a gyűlöletet az Egyesült Államokban élő mexikóiak ellen. Nemcsak a néger negyedekben uralkodik a nyomor, hanem a mexikóiak telepein is. Ezek sátrakban, régi vagonokban, csűrökben, rozzant fészerekben laknak. A mexikóiaknak nincsenek iskolák, az angolszászok nem tanítják őket írni-olvasni és ezt azzal a cinikus megjegyzéssel indokolják, hogy ha a mexikóiak «angolul tanulnak, akkor majd urak akarnak lenni». «Így ismétlődik a körforgás — fejezi be Tennenbaum — nyomor, műveletlenség, nyomor. Minél nagyobb a műveletlenség, annál nagyobb a nyomor.» Noha Los Angelesben a mexikóiakat a «fehérek» közé számítják, mégis tilos nekik az éttermekben, színházakban, tánctermekben, stb., a «fehérek» közé vegyülniök.

Az egész világ előtt ismeretes a négerekkel szemben Amerikában alkalmazott faji megkülönböztetés elmélete és gyakorlata, négereknek a lincstörvényszékek formájában történő «elintézése», bírósági és közigazgatási üldözése, a «fehérekkel» való sértő szembeállítása. A háborúutáni Amerikában annyira elterjedt a faji gyűlölet mérge, hogy a dolog egészen lehetetlen eseteket eredményez. Például egy utcai szerencsétlenség esetében egy néger nőnek a szomszédos kórházban nem nyújtottak segítséget, mert ez «fehérek» számára épült kórház és a néger nő ottmaradt fekve az utcán. Meg kell jegyezni, hogy az Egyesült Államokban — 1942-es adatok szerint — mindössze 110 kórház van a négerek számára, holott a négerek összlétszáma 13 millió; tehát csupán 75 betegágy jut egymillió négerre.

Négerek meglinczeléséről szóló esetek az amerikai újságok megszokott anyagához tartoznak. A nacionalisták azt hirdetik, hogy a négereket Amerikában csak segédmunkásokként és szakképzettségnélküli munkásokként lehet «megtűrni». Az értelmiségi néger ezt mondja: «Ha beszélgetni akarok egy fehér emberrel, szükséges, hogy portássapkát vegyek fel és akkor minden rendben van». Burges professzor közli, hogy még azok a ritkaságszámba menő négerek is, akiknek sikerül felsőbb képzettséget szerezniök, kénytelenek az éttermekben pincérkedni.

A burzsoá nacionalizmus propagandája behatol az Egyesült Államok közéletének minden területére. Az iskolában nemzetiségi viszálykeltés folyik; a kollégiumokban és az egyetemeken ezek a hangulatok már erősen befészkelték magukat, a rádióban, filme-

ken, újságokban, irodalomban mindenütt a nemzetiségi viszály és gyűlölködés eszméit hirdetik. Tennenbaum megjegyzi, hogy az amerikai filmeken «a négereket következetesen csak szolga, bohóc és portás szerepben, az olaszokat gengszter, zöldségboltkereskedő, nyomorteleplakó, a kínaiakat banditák, gyilkosok, ópiumbarlangtulajdonosok, csempészek szerepében mutatják be». A következetesen jó tulajdonságokkal rendelkező hős «angolszász, tiszta, kisportolt, nemes». Vele rendszerint szembeállítják a «piszkos külföldit, aki töri az angol nyelvet». A nacionalizmus mérgét nemcsak a mozik, a rádió, az újságok és folyóiratok terjesztik, ez a méreg megfertőzte a különböző amerikai áltudományos «munkákat» is, amelyek azt bizonygatják, hogy «az emberiség fajokra bomlik szét, amelyek öröklött testi és szellemi tulajdonságokkal rendelkeznek»

Ezt a fasiszta fantazmagóriát tollnokok ezrei terjesztik. Ezek azt bizonygatják, hogy a négerek képtelenek «gazdasági tevékenységre», hogy «a franciák csupán művészi tevékenységre hivatottak», stb. stb.

Sok amerikai aggodalmát fejezi ki a miatt, hogy az Egyesült Államokban növekszik a nemzetiségi gyűlölködés és viszály. E. Rauper, egy folyóirat szerkesztője ezt írja: «Az a csapás, amelyet bármely kisebbségre mérnek, csapás a demokráciára és Amerikára». Az amerikai haladó körök küzdenek a nacionalizmusnak e hulláma ellen, a haladó szellemű tanítók arra törekszenek, hogy az iskolákból kiűzzék a gyűlölködés szellemét, a haladó szellemű tudósok, művészek felemelik hangjukat a nemzetiségi viszálynak a tudományban és a művészetben folytatott pro-

pagandája ellen. A nemzetiségi és faji megkülönbö tetés ellen folytat hadjáratot az amerikai harmadik párt, amely a haladó gondolkodású emberek széles rétegeit vonta soraiba. A fajelmélet és a burzsoá nacionalizmus minden fajtája ellen a legkövetkezetesebb és leghatározottabb harcot az amerikai kommunisták folytatják.

Lenin még az első világháború befejezésének időszakában azt mondta, hogy a háború eltörölte a különbségeket az imperialisták között, «egyenlővé tette Amerika legszabadabb demokráciáját és a félkatonai-despotikus Németországot» (Lenin Művei, XXIII., 266. old. oroszul.) Lenin akkor rámutatott arra, hogy Amerika demokratikus rendszere «egyáltalán nem akadályozza meg azt, hogy ott az imperializmus szintén állati módon tevékenykedjék, hogy ott nemcsak meglincselik az internacionalistákat, hanem a tömeg kidobja őket az utcára, tetőtől-talpig levetkőzteti, leönti szurokkal és meggyujtja őket, hogy ott nemcsak, hogy nem állnak a béke mellett, hanem általában a pacifizmus mellett sem». (U. o. 316. old. oroszul.)

Az a folyamat, amelyet Lenin feltárt, az elmult évtizedekben jelentősen továbbhaladt. Manapság az Egyesült Államokban általánosan elismert ténnyé vált a rendőri klikk és a militarizmus uralma. Az amerikai imperialisták jelenlegi politikájának fontos jellemvonása a proletárinternacionalizmus eszméi ellen folytatott elkeseredett küzdelem. Az amerikai nép élenjáró elemeinek a Rankin-típusú nacionalistáktól ösztönzött, hírhedt Amerikaellenes Tevékenységet Vizsgáló Bizottság segítségével történő «elintézése» e

harc egyik formája. Minél jobban behatolnak a tömegekbe a proletárinternacionalizmus eszméi, minél nagyobb sikereket ér el az új Haladó Párt, minél hangosabban hallható az országban az igazi népi érdekeket védő kommunisták hangja, annál bőszültebben üldöznek a reakciósok mindent, ami élenjáró és haladó, annál jobban fokozzák az imperialisták a legvisszataszítóbb nacionalizmus propagandáját.

Az «amerikanizálás» elmélete nem véletlen jelenség. Az imperialisták táborában az erők új felsorakoztatását juttatja kifejezésre.

Sztálin elvtárs még a párt XIV. kongresszusán, a nemzetközi helyzetet elemezve, a következőkre mutatott rá:

«Most a világ fő pénzügyi kizsákmányolója és következésképpen a világ fő hitelezője Észak-Amerika és részben ennek segítőtársa, Anglia.

Ez még nem jelenti azt, hogy Európa gyarmati állapotba került. Az európai országok, miközben tovább kizsákmányolják gyarmataikat, most maguk is Amerika pénzügyi alárendeltjeivé váltak s ennek alapján a dolgok rendjénél fogva Amerika kizsákmányolja és ki is fogja zsákmányolni őket.» (Sztálin Művei VII., 268—269. old. oroszul.)

Az a folyamat, amelyet Sztálin elvtárs még 1925-ben mutatott ki, különös erővel bontakozott ki a második világháború után, amikor az amerikai monopoltőke hozzáfogott, hogy megkaparintsa Nyugat-Európa kapitalista országait a hírhedt Marshall-terv segítségével. Ezen a téren az Egyesült Államok monopolistái hű segítőtársakat találtak Franciaország és más kapitalista államok kormányköreinek személyé-

ben. Az önálló külpolitikai vonalvezetés elvesztése, belpolitikai téren az amerikai imperialisták alapvető követelményeinek teljesítése: mindez a mellett szól, hogy az európai kapitalista országok elvesztették nemzeti szuverénitásukat. Az európai országok burzsoáziája és ennek bérencei — a jobboldali szocialisták — a maguk részéről gyarmataikon a népek leigázásának politikáját folytatják. A francia jobboldali szocialisták ösztönzőként léptek fel a vietnami nép szégyenletes leverése érdekében, miután az harcra kelt felszabadulásáért, törvényes jogai védelméért. Az angol burzsoázia és lakájai, a jobboldali munkáspártiak ugyanilyen politikát folytatnak az angol gyarmatok népeivel szemben. A holland kapitalisták és a jobboldali szocialisták soraiból kikerülő kiszolgálóik az indonéziai felszabadító mozgalom elnyomására törekszenek. Az Egyesült Nemzetek Szervezetében működő szavazógép fényesen megmutatja, milyen értéke van olyan országok «függetlenségének», mint Ausztrália, Újzéland és így tovább. Ugyanerről beszél ezen országok burzsoá kormányköreinek bel- és külpolitikája is.

A gyarmati népek elnyomásának ezt a politikáját üzve, a burzsoázia és az álszocialisták kisded játékaikat az európai szárazföld országainak «nemzeti érdekeire» hivatkozva folytatják, arra törekszenek, hogy ez országok dolgozóinak öntudatát megfertőzzék a nacionalizmus mérgével és ilymódon ezeket a dolgozókat a gyarmati népek leigázására és kizsákmányolására irányuló politika passzív szemlélőivé vagy akár öntudatlan résztvevőivé tegyék.

Így a burzsoá nacionalizmus a maga sötét mesterkedését a dolgozók megbontása érdekében végzi

es arra törekszik, hogy éket verjen a dolgozók közé a nacionalista ideológia segítségével. A burzsoázia a nacionalizmus propagandájának segítségével igyekszik leplezni vagy igazolni reakciós bel- és külpolitikájának minden aljasságát. Franciaországban például az Action Française csoportjának fasiszta színezetű «teoretikusai» az «integrált nacionalizmusból» igyekeztek levezetni a monarchia szükségszerűségét, ugyanúgy, mint manapság a degaullisták «nemzeti érdekekre» hivatkozva hirdetik, hogy szükségszerű és jogosult Franciaországban a fasiszta diktatúra bevezetése.

A burzsoá nacionalizmus már akkor sem tudta elrejteni osztályjellegét, amikor megszuletett. A XVIII. században Franciaországban «nemzet» alatt csupán a «gazdag és művelt» osztályokat értették. Archenholz XVIII. századbeli német író ezt írta: «Nemzet alatt én csupán a nép felső osztályait értem. Az alsóbb osztályok, azaz a kézművesek és parasztok a maguk egészében mindenütt félemberi lények». Noha utóbb a burzsoázia azt a látszatot igyekezett kelteni, hogy a nép nevében beszél és ennek érdekeit fejezi ki, a régi hagyományok manapság is élnek. Léon Blum és gazdái minden elfogultság nélkül kirekesztik a francia nemzet fogalmából a forradalmi proletariátust. A jelenkori imperialista burzsoázia politikai elméletei ebben a kérdésben nem tudnak túllépni az osztályönzés keretein. Ennek a nemzetfogalomnak megfelelően Bryce ismert burzsoá szociológus a demokráciáról szóló munkájában azt írja, hogy a burzsoá demokráciában a népnek, a nemzetnek a funkciói inkább negatívok, mint pozitívok,

hogy a nép «inkább elvetheti a számára javasolt irányvonalat, mint maga javasolhat jobb irányvonalat». Ez a lényege annak a «nemzeti akaratról» szóló számos elméletnek, amely szerint a jelenkori burzsoá állam állítólag kifejezésre juttatja a «nemzeti akaratot». A nemzettel, a néppel, saját országának dolgozóival szemben tanúsított burzsoá megvetés a burzsoá nacionalizmus jellemvonása.

A burzsoá nacionalizmus a burzsoázia mérgezett fegyvere a demokratikus és imperialistaellenes tábor további konszolidációja és megszilárdulása elleni küzdelmében. A dolgozók nemzeti érdekeinek elárulását burzsoá nacionalizmussal leplezik.

Mint a tapasztalatok, — különösen az utóbbi évek tapasztalatai — bizonyítják, a burzsoá nacionalizmus, amelynek célja a dolgozók és minden haladó erő elnyomása, olyan országokban, mint Törökország, Kuomintang-Kína, Irán, arra vezetett, hogy ezek az országok az angol-amerikai imperializmus függelékeivé váltak, bármily «nacionalista» jelszavakba csomagolták is az ezeknek az országoknak és népeknek érdekeit elárulló burzsoázia politikáját.

A burzsoá nacionalizmus reakciós és leigázó szerepe még sohasem mutatkozott meg oly határozottsággal, mint a mi időnkben. A burzsoá nacionalizmus manapság az imperialista reakció egyik eszköze, bel- és külpolitikájának egyik alapvető eleme.

Ennélfogva a demokrácia és a szocializmus erői előtt, elsősorban a kommunista pártok előtt az a feladat áll, hogy kérlelhetetlen harcot vívjanak a burzsoá nacionalizmus és megnyilatkozásának minden formája ellen. A munkásosztály és minden dolgozó

megóvása a nacionalista, nacionálsoviniszta ideológia legkisebb befolyásától is, a munkások és minden dolgozó lankadatlan nevelése a proletárinternacionalizmus és a népek közötti barátság ideológiájának szellemében — azt jelenti, hogy legyőzhetetlen fegyvert kovácsolunk az imperialista reakció ellen.

Lenin azt tanítja: „Aki a proletariátust kívánja szolgálni, annak egyesítenie kell minden nemzet munkásait, szakadatlanul küzdve a burzsoá nacionalizmus ellen, mind a «saját», mind az «idegen» burzsoá nacionalizmus ellen." (Lenin Művei, XVII., 138. old. oroszul.)

Továbbá: „...Az a munkás, aki magasabbra értékeli a «saját» nemzetének burzsoáziájával való egységet, mint a minden nemzet proletárjaival való teljes egységet, saját érdekei ellen, a szocializmus és a demokrácia érdekei ellen jár el." (Lenin Művei, XVI., 509. old. oroszul.)

A proletárinternacionalizmus iránt hű kommunista pártok erősítik az egész világ dolgozóinak harci egységfrontját az imperializmussal szemben a népek szabadsága, a béke, a népi demokrácia, a szocializmus érdekében. Érthető az az egyöntetűség, amellyel minden ország kommunista pártjai határozottan és élesen elítélték a Jugoszláv Kommunista Párt vezetőinek (Tito, Kardelj, Gyilasz, Rankovics) magatartását. A Jugoszláv Kommunista Párt vezetői az egységes szocialista frontból való kiszakadás útjára, a szocializmus elárulásának, a dolgozók nemzetközi szolidarítása elárulásának és a nacionalizmus álláspontjára való átmenet útjára léptek. A Kommunista Pártok Tájékoztató Irodájának 1948. júniusában

megtartott értekezletén «A Jugoszláv Kommunista Párt helyzetéről» hozott határozat hangsúlyozta, hogy a Szovjetunió támogatása nélkül, más országok kommunista pártjainak támogatása nélkül, a népi demokratikus országok támogatása nélkül nem lehet megőrizni Jugoszlávia függetlenségét és felépíteni benne a szocializmust, hogy a jugoszláv vezetők nacionalista beállítottsága csupán arra vezethet, hogy Jugoszlávia közönséges burzsoá köztársasággá fajul el, hogy elveszti függetlenségét és az imperialista országok gyarmatává válik.

Az egész világ munkásosztálya, élén a testvéri kommunista pártokkal, teljes indokoltsággal a Szovjetuniót tekinti a demokratikus tábor vezető erejének az imperializmus tábora elleni harcban, amely tábor új háború örvényébe, igyekszik dönteni az emberiséget. A hatalmas Szovjetunió, amely következetesen harcol a békéért, a háborús uszítók ellen, a demokrácia és a szocializmus erőinek legerősebb bástyája.

A testvéri kommunista pártok, amelyek az új demokratikus országok néptömegeinek élén állnak, megértik, hogy ezek az országok csupán a szovjet hadsereg segítségével tudták lerázni a német fasiszta jármot, kivívni szabadságukat és függetlenségüket. Elismerés tölti el őket a Szovjetunió iránt, amely biztosította a demokratikus erők szabad fejlődését a felszabadított és népi demokratikus rendszert bevezetett országokban. Tudatában vannak annak, hogy a Szovjetunió segítsége és támogatása nélkül, az új demokratikus országok és az egész nemzetközi szocialista front segítsége és támogatása nélkül nem tudják felépíteni a szocializmust.

A Kommunista Pártok Tájékoztató Irodájának [illegible] mlített értekezletén, minden testvéri kommunista [illegible] árt képviselői különösen hangsúlyozták a Szovjetunió ak[illegible] az országuk szabadságáért és függetlenségéért ví[illegible]ott küzdelemben játszott szerepét és jelentőségét. A Cs[illegible]h-szlovákia Kommunista Pártjának képviselője, Slan[illegible]sky elvtárs a következőkre mutatott rá: «Népünk n[illegible] egérti, milyen nagyjelentőségű sorsa szempontjából a Szovjetunió sztálini külpolitikája, a népek békéjének, biztonságának és egyenjogúságának politik[illegible]ja, a háborús uszítók határozott visszaverésének politikája.»

Az új demokratikus országok népei, amelyeket a Szovjetunió győzelmes hadserege szabadított fel a fasiszta iga alól és amelyek lehetőséget kaptak arra, hogy szabadon, függetlenül fejlődjenek, világosan tudatában vannak annak, hogy ma — mint Anna Pauker román külügyminiszter kijelentette — nincsenek egyedül és nincsenek kitéve az imperialista hatalmak önkényének, mert jogaikat megvédi a Szovjetunió.

A külföldi dolgozó tömegek saját tapasztalataik alapján mindjobban meggyőződnek arról, hogy lét-érdekük, nemzeti sorsuk összefügg a demokrácia és szocializmus sorsával, a Szovjetunió vezette demokratikus és imperialistaellenes tábor küzdelmével és győzelmeivel.

20. V. G. Childe:	A szerszámok története	2 — Ft
21. G. V. Alexandrov:	Polgári film a reakció szolgálatában	2 — „
22. I. D. Laptyev:	A kolhózrendszer ereje és életrevalósága	1 50 „
23. G. A. Kurszánov:	A gondolkodás logikai törvénye	1 — „
24. B. M. Tjeplov:	A szovjet pszichológia harminc éve	2 50 „
25. F. V. Konsztantinov:	Haladó eszmék szerepe a társadalmi fejlodésben	2 — „
26. K. M. Zavadszkij:	I. V. Micsurin, a természet átformálója	1 50 „
27. B. G. Ananjev:	A szovjet lélektan sikerei	1 50 „
28. V. N. Sztoletov:	A micsurini biológia alapjai	2 — „
29. G. Alexandrov:	A polgári társadalomtudomány csodje	2 — „
30. I. M. Lemin:	A Szovjetunió külpolitikája a Nagy Honvédő Háború idején	2 — „
31. B. E. Bihovszkij:	Az amerikai perszonalizmus a tudomány és a társadalmi haladás elleni harcban	1.50 „
32. I. M. Lemin:	A Szovjetunió — a demokratikus tábor vezető ereje	2.— „
33. D. Bahsijev:	A bolsevik párt centralizmusa és demokratizmusa	3.50 „
34. B. A. Csagin:	A filozófia pártszerűsége és a polgári objektivizmus elleni harc	2.— „
35. V. A. Obrucsjev:	A hegyek és a szárazföldek keletkezése	1.50 „
36. G. F. Alexandrov:	A társadalom fejlődéséről szóló tanítások története	2.— „
37. M. A. Leonov:	Kritika és önkritika	2.— „
38. I. Sz. Zvávics:	Faji „elméletek" és faji megkülönböztetés az angolszász országokban	1.50 „
39. B. E. Bihovszkij:	A modern polgári filozófia zsákutcája	1.50 „
40. Hewlett Johnson:	Egyéniség és marxizmus	2.— „
41. Mao-Ce-Tung:	A kínai nép forradalmi háborújáról	1.— „
42. M. Leonov:	A marxizmus—leninizmus a tudományos előrelátásról	3.— „
43. Aragon:	Ember és kultúra	2.50 „
44. Maxim Gorkij:	Kivel tartanak Önök?	1.50 „
45. V. Abramov:	Gép- és traktorállomások a szovjet mezőgazdaságban	2.— „
46. N. A. Vinográdov—I. D. Sztrasun:	A Szovjetunió dolgozóinak egészségvédelme	3.— „

1.50 Ft

47. G. Sz. Gurvics:	Az amerikai demokrácia a valóságban	3.50 Ft
48. L. Alter:	Az USA burzsoá közgazdászai az imperialista reakció szolgálatában	6.— „
49. M. B. Mitjin:	Szovjet demokrácia és burzsoá demokrácia	2.— „
50. L. A. Lunc:	Az Egyesült Államok bírósága a monopoltőke szolgálatában	2.— „
51. P. Vüsinszkij—J. Francev:	Kozmopolitizmus, idealizmus, nacionalizmus	1.50 „
52. K. Abroszenko:	A parasztság szocialista nevelése	5.— „
53. Pozner—Makárov—Makszimov:	Lenin: „Materializmus és empiriokriticizmus" c. könyvéről	4.— „
54. Albert Soboul:	Az 1848-as francia forradalom	2.50 „
55. Gh. Gheorghiu-Dej:	A román munkáspárt a mezőgazdaság szocialista átalakításáért	[redacted] „ 3.—
56. Kruzskov—Mityin:	Sztálin elvtárs „Anarchizmus vagy szocializmus" c. művéről	1.50 „
57. L. G. Berri:	A munkamegosztás a szocialista társadalomban	1.50 „
58. V. B. Luckij:	Az angol és amerikai imperializmus a Közel-Keleten	1.50 „
59. M. Prenant—J. Lévy:	Állásfoglalás a Lüszenko-vitában	1.50 „
60. Klement Gottwald:	Előre a szocializmus felépítéséért	s. a.
61. A. P. Koszuljnyikov:	Sztálin elvtárs műveinek első kötete	1.50 Ft

SZIKRA